

5. napirend

Határozati javaslat
Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
...../2022.(.....) határozata
a Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás Szociális
Szolgáltatástervezési koncepciójának elfogadásáról

Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás Szociális Szolgáltatástervezési koncepcióját **elfogadásra javasolja a Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás Társulási Tanácsának.**

**GÁVAVENCSELLŐI SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSI TÁRSULÁS**

**SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJA**

2022.

ELŐTERJESZTÉS
a Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás
Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójára

Tisztelt Társulási Tanács!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) szabályozza a szociális szolgáltatástervezési koncepció elkészítését.

A Szocvtv. 92. § (3) bekezdése értelmében: „**A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat** a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A szolgáltatástervezési Koncepciót „az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet szabályai szerint” az Önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményezteteti az intézményvezetőkkel és a nemzetiségi önkormányzattal. A koncepció végleges változatának elfogadása során, a kialakított véleményeket a Társulás lehetőség szerint figyelembe veszi.

A Szolgáltatástervezési Koncepció tartalmát a Társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A koncepció különösen a lakosságszám alakulását, a kor összetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, a szolgáltatások biztosításáról szóló ütemtervet, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit valamint az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét tartalmazza.

A Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója 2022” című dokumentumot a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta és véleményezte, a vélemény ismertetésére a testületi ülésen és a társulási tanácsülésen kerül sor.

Kérem a Képviselő-testületet az előterjesztés megvitatására és a Koncepció elfogadására.

Gávavencsellő, 2022. március 7.

Berecz János
Társulási Tanács Elnöke

Tartalom

1	Bevezetés	4
2	Alapelvek	5
3	Értékek meghatározása	5
4	A szolgáltatástervezési koncepció célja	5
4.1	A koncepció feladatai	6
4.2	Célterületek.....	6
4.2.1	Intézményi szabályozás:.....	6
4.2.2	Intézményi struktúrák felülvizsgálata, fejlesztése:.....	6
4.2.3	Információkezelés, információáramlás:	6
4.3	Célcsoportok.....	6
5	Általános helyzetkép	6
5.1	A település bemutatása	6
5.2	Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....	8
5.3	Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	9
5.4	Telepek, szegregátumok helyzete.....	9
5.5	Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	9
5.6	A település általános egészségügyi helyzetének, ellátórendszerének bemutatása.....	10
5.7	A település általános egészségügyi helyzetének, ellátórendszerének bemutatása	Hiba!
	A könyvjelző nem létezik.	
5.8	A gyermekek helyzetének általános jellemzői a településen.....	11
5.9	Védőnői ellátás jellemzői	10
5.10	Gyermekorvosi ellátás jellemzői	11
5.11	Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma	12
5.12	Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma	13
5.13	Az időskorú népesség főbb jellemzői	13
6	Pénzbeli és természetbeni ellátások	14
6.1	Az ellátások formái.....	14
6.1.1	A szociális ellátások formái	14
6.1.2	Természetbeni ellátások	15
6.1.3	Képviselő-testület által megállapítható támogatások.....	15
6.2	Hatásköri szabályok.....	15
6.3	Rendkívüli települési támogatás	15
6.4	A települési támogatás formái	16
6.4.1	Települési étkezési támogatás	16
6.4.2	Települési tüzelő támogatás	16
6.4.3	Köztemetés	17
6.4.4	Temetési támogatás	17

6.4.5	Hulladékgyűjtő edények cseréjének támogatása.....	18
6.4.6	Egyszeri élelmiszercsomag támogatás	18
6.4.7	Egyszeri tanszertámogatás	18
6.4.8	Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatás megállapításának szabályai	19
7	Szociális szolgáltatások.....	19
7.1	Étkeztetés.....	20
7.2	Házi segítségnyújtás	20
7.3	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	21
7.4	Idős/demens nappali ellátás	21
7.5	Tanyagondnoki szolgáltatás	22
7.6	Család-és gyermekjóléti szolgálat	22
7.7	Idősek otthona.....	22
7.8	Szakmai létszám alakulása, szociális szakemberek utánpótlása	23
8	Szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátás fejlesztési feladatai.....	24
8.1	Gávavencsellő szociális ellátórendszerének SWOT analízise.....	24
9	Meglévő ellátások megőrzése, fejlesztési irányok.....	26
9.1	Étkezés.....	29
9.2	Házi segítségnyújtás	29
9.3	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	29
9.4	Idős/demens nappali ellátás	29
9.5	Tanyagondnoki szolgálat	30
9.6	Család-és gyermekjóléti szolgálat	30
9.7	Idősek otthona.....	30
9.8	Új fogyatékosok nappali ellátásának beindítása.....	30
9.9	Új támogató szolgálat beindítása.....	31
9.10	Új támogatott lakhatás beindítása.....	32
9.11	Új idős/demens nappali ellátás beindítás Paszab Községben.....	32
10	További várható eredmények és a megvalósítás nehézségei.....	32

1 Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szocvtv.) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 111/A. (1) bekezdése szerinti tartalmi elemek, amelyeket a koncepciónak tartalmaznia kell, a következők:

- a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Magyarország Alaptörvényének XIX. cikke deklarálja a szociális biztonságot a következők szerint:

„(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció készítésekor figyelembe vettük a társadalom összetételét, a kiskorúak arányát, az idősek számát, a különböző szociális szolgáltatások biztosításának lehetőségét, azokat az ellátási formákat, amelyekre leginkább szükség van, mind a szociális alapszolgáltatások, mind pedig a pénzben és természetben nyújtható szociális ellátások vonatkozásában.

Kitértünk a gyermekvédelmi törvény által biztosított támogatási formákra, valamint azon intézményesített gyermekvédelmi lehetőségekre, melyeket a Társulás települései biztosítanak, nevezetesen, bölcsődei ellátás, mini bölcsődei ellátás, biztos kezdet gyerekház.

Ezen ellátási formákkal válik teljessé a rendszer, hiszen a szociális védőháló valamennyi rászoruló réteget meg kell, hogy tartson, segítséget kell, hogy nyújtson ott, ahol az szükséges.

Jelen koncepcióban meghatározásra kerülnek azok az alapelvek, melyek érvényesülése révén a szociális szolgáltató rendszerben a feladatellátás működik. Meghatározásra kerülnek az értékek, melyek biztosítják a szolgáltatások és az igények egyensúlyát.

Gávavencsellő mindezidáig nem rendelkezett szociális szolgáltatástervezési koncepcióval, azonban a szociális szféra, a szociális ellátások bővülése, a tervezett újabb ellátási formák bevezetése, valamint nem utolsósorban a törvényi kötelezettség teljesítése is indokolta, jelen koncepció elkészítését.

A Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás létrehozásával, 2019. július elsejétől már nemcsak Gávavencsellő, hanem Paszab esetében is lehetőség van sokkal több ellátási forma igénybevételére.

A Társulás létrehozásával „egyesítettük erőinket” annak érdekében, hogy jobb finanszírozási feltételek mellett minél több ellátás álljon rendelkezésre.

2 Alapelvek

A Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás ellátási területén élő minden lakónak joga van az emberhez méltó életre, mindenki számára biztosítani kell a szociális minimumot. Valamennyi polgár számára biztosítani kell, hogy törvényben rögzített jogaival, így a szociális jogaival is élni tudjon. E jog érvényesítésben a társulás aktív szerepet vállal.

Az ellátást igénylők - nemre, vallásra, nemzeti, etnikai hovatartozásra, politikai vagy más véleményre, korra, a cselekvőképesség hiányára vagy korlátozottságára, fogyatékoságára, születési vagy egyéb helyzetére tekintet nélkül - jogosultak igénybe venni a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat. Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata elutasít mindennemű előítéleteken alapuló hátrányos megkülönböztetést.

A társulás feladata az ellátást igénylő lakosság szociális jólétének megteremtése, figyelembe véve a társulásban résztvevő önkormányzatok felelősségének korlátait és mértékét.

A társulás kiemelt feladata az egyenlőtlenségek mérséklése, a szociális biztonság megteremtése és a szegénység okozta nehézségek enyhítése.

Az ellátások biztosításakor a megfelelő bánásmód, a gyors és hatékony ügyintézés alapkövetelmény.

3 Értékek meghatározása

A szociális szolgáltatásokat és ellátásokat differenciáltan kell nyújtani annak érdekében, hogy mindenki olyan szolgáltatásban és ellátásban részesüljön, amit szükségletei indokolnak, a jogosult ott kapja és attól a szervezettől a támogatást, ahol számára ez legjobban megfelelő, a humanitás követelményét szem előtt tartva. Fontos azon kritériumnak való megfelelés, hogy az ellátás minden esetben egyénre szóló legyen.

4 A szolgáltatástervezési koncepció célja

- Átfogó képet adjon a Társulás ellátási kötelezettsége teljesítésének jelenlegi helyzetéről, feltárja a szolgáltatások rendszerében rejlő hiányosságokat; alapul szolgáljon a kötelezettsége körébe tartozó szolgáltatások tervezéséhez, felvázolja a fejlesztést szolgáló együttműködés kereteit és megfogalmazza a fejlesztési prioritásokat.
- A már működő szociális szolgáltatások fejlesztési irányainak, céljainak meghatározása.
- Konkrét célkitűzések, melyeket a szociális szolgáltatások során érvényesíteni tudunk.

4.1 A koncepció feladatai

- Az egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és megvalósításához információk biztosítása.
- A szolgáltatást igénylők, a szolgáltatást biztosító intézmény, szervezetek számára információk biztosítása.
- Meg kell jelölni azokat a területeket, amelyeket a társulási szociálpolitika befolyásolni kíván. Fel kell tárni azokat a lakossági szükségleteket, amelyek kielégítése a társulás feladata. Meg kell keresni azokat az értékeket, amelyek alapvetően meghatározzák és irányítják a társulási szociálpolitikát.
- Fejleszteni, korszerűsíteni kell a szociális ellátások keretében kialakítandó eszközrendszert (intézmény, szolgáltatások, belső szakmai koordináció).
- Információt kell adni a különböző szolgáltatást igénylők részére.

4.2 Célterületek

4.2.1 Szociális szolgáltatások és ellátások működésének helyi szabályozása:

- Az alapelveknek és a megfogalmazott értékeknek megfelelő, minden szociális jellegű ellátás és juttatás kritériumait, jellemzőit tartalmazó helyi szabályozás felülvizsgálata, aktualizálása.

4.2.2 Intézményi szabályozás:

- Az egyes szociális intézményekkel történő együttműködésére vonatkozó szabályok felülvizsgálata.

4.2.3 Intézményi struktúrák felülvizsgálata, fejlesztése:

- A helyi szociális ellátórendszer által nyújtott ellátások és szolgáltatások áttekinthetők és kiismerhetőek legyenek.
- A helyi alapszolgáltatási formák közötti összhang megteremtése.

4.2.4 Információkezelés, információáramlás:

- A lakossággal, a potenciális ellátotti körrel való bizalmi kapcsolat kialakítása, a szakmai és intézményi kapcsolatrendszer fenntartása, együttműködés más ágazatokkal.

4.3 Célcsoportok

- gyermekek,
- családok,
- időskorúak, nyugdíjasok, egyedülállók,
- marginalizálódott csoportok /krízishelyzetben lévő anyák, hajléktalanok/,
- speciális csoportok /fogyatékos személyek/.

5 Általános helyzetkép

5.1 A település bemutatása

Gávavencsellő az Észak–Alföldi Régióban található Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Rétköz nyugati részén fekszik. Az ország egyik leghátrányosabb helyzetű kistérségének települése. Területe 66,83 km². Alsórendű úton közelíthető meg; délről a Miskolc-Nyíregyháza műút érinti. A települést átszeli a Nyíregyháza-Balsa keskeny nyomközű vasútvonal. Északról Sárospatak, nyugatról Balsa, északnyugatról Kenéz, délről Tiszabercel határolják. A községek között kiépült jószomszédi kapcsolat máig élő, nemcsak a történelmi múlt, hanem a jelen is összefűzi az embereket.

Az 1879-1882-ben épült Lónyai-csatorna átszeli a nagyközséget, annak legészakibb végét vágja át és Vencsellő nyugati határában, a községtől mintegy 250 méterre ömlik a Tiszába. A település állandó népessége 2019. december 31-én 3518 fő volt.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	3 481	bázis év
2015	3413	98,05%
2016	3411	99,94%
2017	3415	100,12%
2018	3434	100,56%
2019	3 518	102,45%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Időszak	1970	1980	1990	2005	2012	2016	2017	2018	2019
Állandó népesség száma	6205	5045	4556	4020	3432	3566	3415	3434	3518

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Gávavencsellő állandó népességének száma 1970-től folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. 1970-ben 6205 fő állandó lakosa volt a településnek, egy évtized alatt, 1980-ra több mint ezer fővel, 5045 főre csökkent a lakosság száma. A csökkenés az ezt követő évtizedben mérséklődött, 1990-re 489 fővel lett kevesebb a település népessége. 2005-re, másfél évtized alatt 536 fő volt a népességcsökkenés. 2012-re 3432 fő lakosa volt a településnek. A KSH 2016-os adatai alapján 2012 és 2016 között a népességszám közel állandó, 2016. december 31-én 3411 fő volt, de közel fél évszázad alatt 43%-os népesség csökkenés figyelhető meg.

2. számú táblázat- Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	1845	1721	3 566	51,74%	48,26%
0-2 évesek			114	%	
0-14 éves	292	281	573	8,19%	7,88%
15-17 éves	64	83	147	1,79%	2,33%
18-59 éves	959	1003	1 962	26,89%	28,13%
60-64 éves	132	127	259	3,70%	3,56%
65 év feletti	396	227	623	11,10%	6,37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Korcsoport szerinti bontásban megfigyelhetjük, hogy az idősek - tehát a nem aktív korúak száma - jóval több, mint az aktív lakosság.

Gávavencsellő lakosainak száma – 2017. január 01-je állapot szerint – 3566 fő. A 18 éven aluli népesség 834 fő, közülük 584 fő a 14 éven aluli lakos. A 60 év feletti korcsoportban az állandó lakosok száma 882 fő. Településünkön is megfigyelhető az országos tendencia, mely szerint évről-évre csökken a születések száma.

5.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztály, a mélyszegénységben élők, a roma származásúak, a gyermekvállalást követően munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3. számú táblázat- Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)	Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)

	Nő			Férfi			Összesen		
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	1493	1224	2 717	184	12,3%	220	18,0%	404	14,9%
2014	1201	1059	2 260	91	7,6%	127	12,0%	218	9,6%
2015	1098	1108	2 206	105	9,6%	117	10,6%	222	10,1%
2016	1091	1119	2 210	87	8,0%	98	8,8%	185	8,4%
2017	1190	1140	2 330	94	7,9%	82	7,2%	176	7,6%
2018	1182	1134	2 316	81	6,9%	91	8%	172	7,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.3 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdij-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása.

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése. A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

A rendszeres szociális ellátásokban részesülők részére a hivatal a védendő fogyasztók igazolását kiadja, amely jelentős segítséget nyújt a nehéz körülmények között élő családoknak. Az igazolás megléte esetén a szolgáltatás kikapcsolására (áram, gáz, víz) nem kerül sor, illetve a hátralék visszafizetésére részletfizetési kedvezményt is kaphatnak.

Településünkön nem tudunk hajléktalan személyről. A nagyközségben kialakult egy jól működő jelzőrendszer, állampolgári bejelentés a Hivatalhoz, vagy a Szociális Szolgáltató Központhoz érkezik be. A Szociális Szolgáltató Központ 30 férőhellyel működteti az idősek nappali ellátóját, feladata az átlagos szükségletű, valamint a demencia kórképpel rendelkező idősek napközbeni tartózkodási lehetőségének biztosítása, kiegészítve olyan tevékenységekkel, amelyek alapvető szükségletek kielégítésre irányulnak: tisztálkodás, mosás, étkezés, szociális és mentálhigiénés szolgáltatások, szabadidős tevékenységek.

5.4 Telepek, szegregátumok helyzete

Gávavencsellőn és Paszabon nincsenek külön a nemzetiségekhez kapcsolódó kialakult teleprészek. Egyes utcák egy-egy részén több egymás melletti ingatlanban élnek nemzetiséghez tartozók.

5.5 Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település lakói a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, a megjelenő lakossági igények alapján, önként vállalt feladatokkal egészíti ki az ellátó rendszerét.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások a lakosság nagy számát érinti. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A házi orvosok egészségügyi statisztikái alapján megállapítható, hogy az úgynevezett belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok).

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- házi orvosi,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás
- védőnői ellátás,
- iskolaorvosi ellátás.

A településen gyermekorvosi szakrendelő nem található.

5.6 A település általános egészségügyi helyzetének, ellátórendszerének bemutatása

A falu lakosságának jelentős része különböző egészségkárosodási problémával küzd, ami az egészségtelen táplálkozással, a kevés mozgással, a nagymértékben jelentkező különböző káros szenvedélyekkel, a rendszertelenül igénybe vett szűrővizsgálatokkal hozható összefüggésbe. Ehhez társulnak a kedvezőtlen demográfiai, társadalmi folyamatok, a munkanélküliséggel összefüggő egzisztenciális problémák, melyek kihatnak az egészségügyi állapotra.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, ezen belül Gávavencsellőn a vezető halálokok strukturális arányai az országostól minimálisan térnek el. A megye összes halálozásának több mint a fele a szív és érrendszeri és a daganatos betegségekből származik. A keringési megbetegedések okozta halálozás mindkét nem esetében meghaladja az országos átlagot. E betegségek kialakulásában az életmód szerepe jelentős. Fontos befolyásoló tényezők a helytelen táplálkozás, a dohányzás, túlzott alkoholfogyasztás és a mozgás hiánya.

A településen működő 2 házi orvosi praxis, fogorvosi rendelő, tüdőgondozó intézet, 2 védőnői szolgálat biztosítja az itt élők egészségügyi alapellátását. Nőgyógyászati ellátás csak a kismamák számára biztosított.

5.7 Védőnői ellátás jellemzői

A szülőkkel való kapcsolattartás családlátogatások, illetve tanácsadás keretében valósul meg. A családok kapcsolatfelvétele a várandós gondozásba vételével kezdődik. Ezt követően rendszeresen találkozik a kismama a védőnővel. A találkozások során a védőnő súly-és vérnyomásmérést, vizelet-analízist és magzati szívhang vizsgálatot végez, tájékozódik a baba fekvéséről, has körfogatot mér, valamint felkészíti a kismamát gyermeke fogadására. Közreműködik a várandós nő egészségi állapotát ellenőrző alapvető vizsgálatok elvégzésében, figyelemmel kíséri a kismama szociális, családi és munkahelyi körülményeit, egészségi és pszichés állapotát, tájékoztatja az őt megillető jogosultságokról. A védőnő a várandósság 9 hónapja alatt többször is ellátogat a kismama otthonába, és igény szerinti tanácsadással segíti a felkészülésben. Az újszülöttnel való hazatérés után a védőnő 48 órán belül felkeresi a családot, tanácsokkal látja el a szülőket, gondozza a gyermekágyas kismamát, szorgalmazza az anyatejes táplálást, segít annak helyes kivitelezésében és igyekszik mindent megtenni a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakításáért. Feladatukhoz tartozik még a gyermekek testi – szellemi fejlődésének nyomon követése, a helyes szokások kialakítása, a szakmai irányelveket követő táplálási tanácsadás, a szakszerű betegápolás, életkorhoz kötött kötelező védőoltások

szervezése, a csecsemők és kisgyermek szűrővizsgálata. Ilyen szűrővizsgálat például a testi fejlettség, súly, hossz, fej körfogat mérése, érzékszervi szűrővizsgálatok, BCG oltás eredményességének ellenőrzése, golyvaszűrés, vérnyomásmérés, és a mozgásszervek vizsgálata (lúdtalp, gerinc elváltozásai). Családlátogatás alkalmával nagyon sokféle probléma merül fel, melyre igyekszik személyre szabottan megoldást találni és segíteni a családot a kialakult probléma megfelelő kezelésében.

A gyermekek egészségügyi szűrése a védőnői és a háziorvosi keretében biztosított.

5.8 Gyermekeorvosi ellátás jellemzői

Önkormányzatunk több éve személyes közreműködői szerződés keretében a Ped-Prax Betéti Társaság által biztosítja a csecsemő- és gyermekgyógyász szakorvosi ellátás igénybevételének lehetőségét. Heti két alkalommal hétfőn és pénteken van rendelési idő, melyben csecsemő- és gyermekgyógyászati járóbeteg szakellátás biztosított.

5.9 A gyermekek helyzetének általános jellemzői a településen

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja.

6. számú táblázat Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2014	n.a.	149
2015	15	153
2016	18	145
2017	20	n.a.
2018	14	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7. számú táblázat Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2014	440
2015	414
2016	380
2017	379
2018	380
2019	340
2020	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő gyermekétkeztetés. A településen óvodába járó gyermekek, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő általános iskolás gyermekek térítésmentesen veszik igénybe az intézményi gyermekétkeztetést.

A gyermekek védelmét szolgálják

- *pénzbeli és természetbeni ellátások:* a szociálisan rászorulókat által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat a helyi gyermekjólét és gyermekvédelem rendszeréről szóló rendelet tartalmazza.
- *gyermekjóléti alapellátások:* a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelemben vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában. Szolgáltatásai: mediáció, szociális munka esetkezelés, egyéni-, kiscsoportos.

5.10 Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

2019. évtől a Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde intézményi keretei között egy 7 férőhelyes mini bölcsőde kezdte meg működését alapot adva egy több férőhelyes bölcsőde kialakításához. Új két csoportszobás 361 m² alapterületű bölcsőde építése kezdődött meg 2021. márciusában. Előzetes tervek szerint 2022. szeptemberében a nevelés elindulhat az újonnan átadott

épületben. Önkormányzatunk TOP.1.4.1-19SB1-2019-00024 kódszámú pályázaton bruttó 314.393.860.- Ft összegű támogatást nyert.

5.11 Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

8. számú táblázat.

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2014/2015	184	186	370	159	42,97%
2015/2016	168	167	335	139	41,49%
2016/2017	162	177	339	207	61,06%
2017/2018	167	164	331	210	63,44%
2018/2019	148	177	325	126	38,77%
2019/2020	161	172	333	134	40,24%
2020/2021					

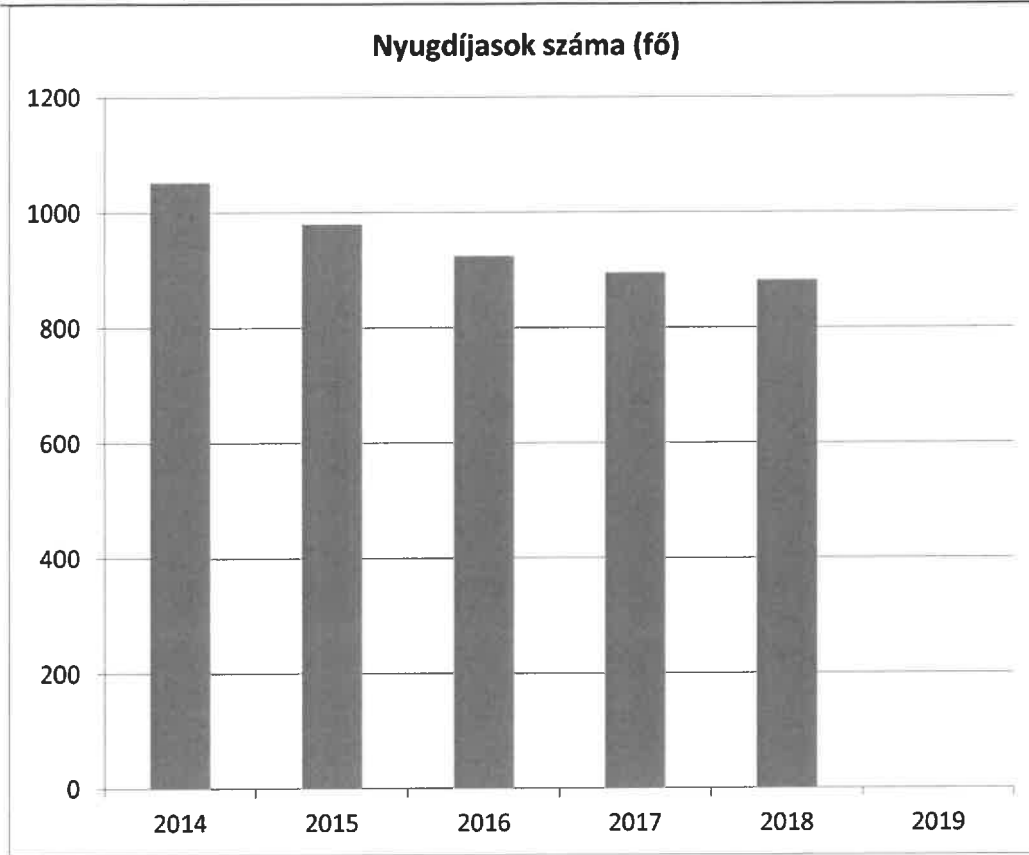
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

5.12 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az utóbbi években az érdeklődés fókuszába került az idősek helyzete. Nemzeti idősügyi koncepciók és stratégiák készülnek, s azok nyomán helyi, településszintűek is. A statisztikai adatokból kiderül, hogy soha nem volt ennyi idős ember a világon. A társadalmak elöregedése globális problémává lett. Az idősödés, az időskorúak arányának növekedése mellett jelentősen csökken a fiatal korosztályok aránya, az öregedési index egyre kedvezőtlenebbé válik. A megváltozott helyzet kezelésére, ismert nemzetközi szervezetek új időspolitikai célokat, fejlesztési szándékokat, deklarációkat, ajánlásokat fogalmaztak meg, amelyeket figyelembe vettek a magyar nemzeti idősügyi koncepció és hosszú távú stratégia megalkotói is.

9. számú táblázat Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2014	413	640	1053
2015	378	602	980
2016	352	573	925
2017	336	560	896
2018	337	546	883

6 Pénzbeli és természetbeni ellátások

A pénzbeli juttatásoknak Magyarországon – a többi uniós országgal összevetve – jelentős jövedelemkiegészítő hatásuk van. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. A szegény családok döntő többsége bevételeinek szinte egészét a gyerekek nevelésére, illetve a legemebb szükségletek fedezésére kell, hogy fordítsa.

A Szocvtv-ben és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) meghatározott anyagi támogatások rendszere 2015. március 1-jétől jelentősen átalakult. A Szocvtv. változtatásait követve került megalkotásra Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a pénzben és természetben nyújtható szociális ellátásokról szóló 8/2019.(III.25.) önkormányzati rendelete, amely a pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultságainak feltételeit tartalmazza. Ezek az elemek a helyi szociális védőhálót alkotják, amely a rászorultak, hátrányos helyzetűek esetében hivatott megakadályozni a helyzetük további rosszabbodását.

Megalkotása óta ezen rendeletet folyamatosan felülvizsgáljuk, bővítjük, az élethez igazítjuk.

6.1 Az ellátások formái

6.1.1 A szociális ellátások formái

- a) települési támogatások
- b) rendkívüli települési támogatások

6.1.2 Természetbeni ellátások

- a) települési támogatás
  - aa) települési étkezési támogatás
  - ab) települési tüzelő támogatás
- b) rendkívüli települési támogatás
- c) köztemetés

6.1.3 Képviselő-testület által megállapítható támogatások

- a) temetési támogatás
- b) hulladékgyűjtő edény cseréjének támogatása
- c) egyszeri élelmiszercsomag támogatás
- d) egyszeri tanszertámogatás.

6.2 Hatásköri szabályok

A Képviselő-testület hatáskörébe tartozik a települési támogatás, rendkívüli települési támogatás megállapítása, megszüntetése, felülvizsgálata; és az egyszeri élelmiszercsomag támogatás, egyszeri tanszertámogatás, Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj megállapítása.

A polgármester hatáskörébe tartozik a hulladékgyűjtő edény cseréjének támogatása és a települési temetési támogatás megállapítása.

A jegyző hatáskörébe tartozik a köztemetés elrendelése, megtérítésre való kötelezés és a megtérítési kötelezettség alóli mentesítés.

6.3 Rendkívüli települési támogatás

A képviselő-testület rendkívüli települési támogatást nyújt,

- a) átmenetileg létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére,
- b) kérelmező családjában diagnosztizált súlyos, gyógyíthatatlan betegségben szenvedő családtag van, vagy a tragikus haláleset következett be,
- c) gyógyszer, gyógyászati eszköz kiadás mérsékelésére,
- d) gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel,
- e) elemi kár miatt a személy vagy család létfenntartása átmenetileg lehetetlenné vagy veszélyeztetetté vált.

Az egy főre jutó jövedelem értékhatár úgy került meghatározásra, hogy az alacsonyjövedelmű, rászoruló családok mindenképpen segítséget kaphassanak.

Rendkívüli települési támogatás állapítható meg annak a személynek, akinek a családjában az egy főre számított havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át, egyedül élő esetén annak 200 %-át nem éri el és megfelel az alábbi feltételek valamelyikének:

- a) egy hónapot meghaladó táppénzes állomány miatt jelentős jövedelem-kiesése következett be,
- b) sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt anyagi kára keletkezett,
- c) rendszeres pénzellátás megszűnését követően ellátatlanná vált.

Differenciálásra került az az élethelyzet, ha kérelmező sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt anyagi kára keletkezett, illetve rendszeres pénzellátás megszűnését követően ellátatlanná vált.

Fontos, hogy elemi kár esetében akkor állapítható meg települési támogatás, ha kérelmező családjában az egy főre számított havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb

összegének 400 %-át, egyedül élő esetén annak 450 %-át. Elemi kár kizárólag életvitelszerűen lakott ingatlant érintő tűz, elemi csapás, így különösen jégeső, árvíz, belvíz, fagy, hó, szél, vihar, villámcsapás, földrengés okozta kár. A képviselő-testület az elemi kár tényét és mértékét a Katasztrófavédelmi hatóság által kiállított hivatalos okirat (jegyzőkönyv) alapján állapítja meg.

6.4 A települési támogatás formái

A települési támogatás megállapítható:

- a) készpénz,
- b) a jogosult költségeinek átvállalásával utalás,
- c) Önkormányzati Konyhán előállított meleg ebéd,
- d) Start közmunkaprogram által megtermelt termény,
- e) tüzelőanyag,
- f) élelmiszercsomag,
- g) tanszercsomag,

formájában.

6.4.1 Települési étkezési támogatás

A képviselő-testület szociális rászorultság alapján települési étkezési támogatásban részesítheti azon rászorulókat,

- a) akinek a családjában élő gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- b) akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át,
- c) aki egyedülélő és jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
- d) szociális étkeztetésben részesül,
- e) házi segítségnyújtásban részesül.

A települési étkezési támogatás

- a) az önkormányzat fenntartásában lévő önkormányzati konyháról kerül természetbeni támogatásként, vagy
- b) a START közmunkaprogramban termelési időszakban megtermelt zöldségfélék formájában kerül biztosításra.

A települési étkezési támogatás természetben kerül biztosításra, úgy, hogy a START közmunkaprogram által megtermelt termény(ek) értéke 5.000.- Ft.

6.4.2 Települési tüzelő támogatás

A képviselő-testület szociális rászorultság alapján települési tüzelő támogatásban részesítheti azon kérelmezőt, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 350 %-át, egyedülélő esetén 450 %-át.

Települési tüzelő támogatás jogosultsági feltétele továbbá, hogy azon kérelmező részére nyújtható, aki tárgyévben szociális célú tűzi szén támogatásban nem részesült.

A települési tüzelő támogatás formája tűzifa vagy barnaköszén.

A települési tüzelő támogatás mértéke:

- a) tűzifa esetében maximum 3 erdei m³
- b) tűzi szén esetében maximum 3,5 q

6.4.3 Köztemetés

A Szocvtv. az önkormányzat képviselő-testülete hatáskörébe utalja a köztemetés, mint szociális ellátási forma biztosítását.

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemetésre köteles személy, vagy
- b) az eltemetésre köteles személy az eltemetésről nem gondoskodik.

A jegyző a köztemetés költségének megtérítési kötelezettsége alól részben, vagy egészben mentesítheti az eltemetésre köteles személyt, ha a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedülélő esetén 250 %-át.

A jegyző a teljes összeg visszafizetésére részletfizetést engedélyezhet, vagy az 50 %-át elengedheti, ha az eltemetésre kötelezett személy

1. egyedülélő és havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, vagy
2. családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át.

A jegyző a kötelezettet egészben mentesítheti, ha

1. egyedülélő esetén a havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, vagy
2. családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át.

6.4.4 Temetési támogatás

Temetési támogatás az elhunyt személy eltemetésének költségeihez való hozzájárulás.

Temetési támogatásra jogosult az a gávavencsellői lakos, aki a haláleset időpontjában Gávavencsellőn lakóhellyel rendelkező elhunyt eltemetéséről gondoskodik.

Temetési támogatás akkor állapítható meg, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600%-át, egyedül élő esetében annak 650%-át nem haladja meg.

Az elhunyt személy eltemetésének költségeihez való hozzájárulás összege 20.000, - Ft.

Temetési támogatás iránti kérelem az elhunyt eltemetésétől számított 90 napos határidőn belül nyújtható be. A határidő elmulasztása jogvesztő.

6.4.5 Hulladékgyűjtő edények cseréjének támogatása

Az Önkormányzat az egyedülélők hulladékgyűjtő edényzetének cseréjéhez 3.500 Ft összegű egyszeri támogatást biztosít, ha a kérelmező havi jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 650%-át nem haladja meg és az egyedülélő személy meglévő 120 literes hulladékgyűjtő edényzetét 60 literesre cseréli.

6.4.6 Egyszeri élelmiszersomag támogatás

Az Önkormányzat ünnepekhez kapcsolódóan – Húsvét, Karácsony, Idősek Napja – egyszeri élelmiszersomag támogatást állapíthat meg.

Az egyszeri élelmiszersomag támogatásban részesülhet hivatalból az a család, aki:

Húsvéti élelmiszersomag esetében tárgyévben az önkormányzat fenntartásban lévő társulása által biztosított szociális alapszolgáltatást vesz igénybe, vagy tárgyévet megelőző éven szociális célú tűzifa támogatásban részesült. rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll,

Karácsonyi élelmiszersomag esetében tárgyévben szociális célú tűzifa támogatásban részesül, vagy az önkormányzat fenntartásában lévő társulása által biztosított szociális alapszolgáltatást vesz igénybe.

Az egyszeri élelmiszersomag támogatásban részesülhet kérelemre az a kérelmező, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelmének összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének tízszeresét nem haladja meg.

Az egyszeri élelmiszersomag támogatásban részesülhet hivatalból, Idősek Napja alkalmából az a személy, aki tárgyévben a 65. életévét betölti és a Gávavencsellői Szociális Szolgáltató Központ által biztosított szociális étkeztetést vagy házi segítségnyújtást igénybe vette.

A csomag Húsvét és Karácsony alkalmából háztartásonként kerül kiadásra, ahol háztartás az egy lakcímen lakó családtagok közössége. A csomag Idősek Napja alkalmából személyenként kerül kiadásra.

A támogatás megállapításáról a képviselő-testület pénzügyi helyzetének függvényében évente, az ünnepeket megelőzően határozattal dönt.

A támogatás összege Húsvét és Karácsony alkalmával háztartásonként maximum 5000.- Ft értékű élelmiszersomag vagy pénzbeli támogatás, Idősek Napja alkalmából maximum 3000.- Ft értékű élelmiszersomag vagy pénzbeli támogatás.

6.4.7 Egyszeri tanszertámogatás

Az egyszeri tanszertámogatásban részesülhet hivatalból az alapfokú oktatási intézményben az 1-8. évfolyamon tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a kérelem benyújtásának időpontjában fennáll.

Az egyszeri tanszertámogatásban részesülhet kérelemre az alapfokú oktatási intézményben az 1-8. évfolyamon tanuló, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelmének összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600%-át nem haladja meg.

A kérelemhez mellékelni kell a köznevelési intézmény által kiállított iskolalátogatási, valamint a jövedelem nyilatkozatban szereplő jövedelem típusának megfelelő igazolást.

A támogatás összege 2000.- Ft értékű tanszercsomag.

6.4.8 Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatás megállapításának szabályai

A „Bursa Hungarica” Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat keretében ösztöndíj állapítható meg annak a pályázatát határidőben benyújtó és a benyújtás időpontjában Gávavencsellőn bejelentett lakóhellyel rendelkező pályázónak, aki megfelel a „Bursa Hungarica” Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerre vonatkozó Általános Szerződési Feltételekben meghatározott előírásoknak és szociális rászorultsága megállapítható.

Az ösztöndíjra való jogosultság megállapítása szempontjából szociálisan rászorulóknak kell tekinteni azt a pályázót, akinél az egy háztartásban élők egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 400 %-át.

Az önkormányzat által folyósított ösztöndíj havi összege 5.000,- Ft.

Az önkormányzat által megítélt ösztöndíj visszavonásra kerül, a visszavonásról hozott határozat meghozatalát követő tanulmányi félévtől, ha

- a) a „B” típusú ösztöndíjas szociális rászorultsága már nem áll fenn, illetve a szociális rászorultság évenkénti felülvizsgálatánál nem működik együtt az önkormányzattal,
- b) a támogatásban részesített „A” vagy „B” típusú pályázó elköltözik Gávavencsellő önkormányzat illetékességi területéről.

Az ösztöndíj elnyerése beadott pályázatok elbírálása a Képviselő-testület hatáskörébe tartozik.

A pénzben és természetben nyújtott ellátásokat folyamatosan vizsgáljuk. Változó az egyes ellátási formák igénybevétele. A 2020. és 2021. években nagyon jellemző volt a települési étkezési támogatás, mely napi egyszeri meleg ételt biztosított a rászorulóknak számára. A COVID megbetegedés esetén is hatósági házi karanténban lévő jogosultak esetében éltünk ezzel a támogatási formával.

Az önkormányzat figyelemmel kíséri azon személyek és családok életvitelét, napi problémáit akik esetében szükséges valamilyen szociális ellátási forma biztosítása. Ebben nagy szerepet játszik a Gávavencsellő Szociális Szolgáltató Központ intézmény teljes gondozói apparátusa, valamint a jelzőrendszer tagjai. Mára elmondhatjuk, hogy a kapcsolatok jól működnek, bár mindig van mit javítani, de a folyamatos értékelő megbeszélések alkalmával nem csak az általános és aktuális témákat elemezzük, hanem az akkut helyzetek is szóba kerülnek keressük a megoldásokat.

A különböző ellátási formák az elmúlt években többször átalakultak igyekeztünk a szociális védőhálót minden érintettre kiterjeszteni, ez a felülvizsgálat folyamatos.

7 Szociális szolgáltatások

Elsődleges fókuszcsoporthok, amelyekre a szociális szolgáltatások koncentrálnak:

- idősek
- családok, veszélyeztetett gyermekek,
- krízishelyzetben lévők,
- fogyatékosok

A szociális szolgáltatások rendszere a személyes gondoskodáson alapuló ellátásokat öleli fel. Az alapszolgáltatásokat azok számára kell megszervezni, akik otthonukban, saját családjukban is támogathatók.

Szakellátás keretében pedig azokról az idős személyekről gondoskodik a Társulás, akik önmaguk ellátására képtelenek, egészségi vagy mentális állapotuk miatt 24 órás felügyeletre szorulnak.

A Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás az alábbi alapszolgáltatásokat biztosítja:

- étkezés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- idős/demens nappali ellátás
- tanyagondnoki szolgálat
- család-és gyermekjóléti szolgálat
- idősek otthona

7.1 Étkeztetés

Az étkeztetést azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

A szolgáltatást a Gávavencsellő Nagyközség és Paszab Község közigazgatási területén lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező egyén veheti igénybe, amennyiben megfelel a helyi rendeletben foglalt szociális rászorultsági feltételeknek.

ÉTKEZTETÉSBEN RÉSZESÜLŐK (adatok főben)			
	2019.	2020.	2021.
Költségvetésben tervezettek száma	115	120	111
Ténylegesen étkezők száma	120	114	112
Kihasználtság %	104	95	101

7.2 Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- a. az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- b. az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- c. a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

A házi segítségnyújtás célcsoportját az ellátási területen élő, önálló életvitelük fenntartásában segítséget igénylő személyek képezik. A célcsoporton belül kiemelt szegmenst alkot az idősek korcsoportja, akik életkorukhoz társuló egészségi állapotromlás miatt korlátozottan képesek. A közeli hozzátartozóval nem rendelkező személyek esetében a házi segítségnyújtás nagy jelentőséggel bír.

Gávavencsellőn a Gávavencsellői Szociális Szolgáltató Központ és a Gávai Református Egyházközség biztosítja a szolgáltatást.

HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSBAN RÉSZESÜLŐK (adatok főben)		
<i>2019.</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>
97	101	101

7.3 Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2014 óta működik a településen. A szolgáltatást jelenleg 85 készülékkel működteti az intézmény. E rendszer segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybe vevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2013. július 1-jétől az állam kötelező feladatai közé tartozik, viszont működtetését továbbra is önkormányzatunk látja el, miután e feladatra az állami fenntartóval szerződést kötöttünk. A szolgáltatás biztosításához normatívára jogosult a fenntartó. Ezenkívül a szolgáltatást igénylő környező települések hozzájárulást fizetnek Önkormányzatunknak.

JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSBAN RÉSZESÜLŐK			
(adatok főben)			
	<i>2019.</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>
Költségvetésben tervezettek száma	85	85	85
Ténylegesen igénybe vevők száma	76	73	77
Kihasználtság %	89	86	91

7.4 Idős/demens nappali ellátás

Az idős/demens nappali ellátás a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozására szolgál. A szolgáltatást a helyi szociális intézmény jelenleg 1 telephelyen, összesen 30 férőhellyel biztosítja.

IDŐS/DEMENS NAPPALI ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐK			
(adatok főben)			
	<i>2019.</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>
Költségvetésben tervezettek száma	27	27	27

Ténylegesen igénybe vevők száma	27	27	27
Kihasználtság %	100	100	100

7.5 Tanyagondnoki szolgáltatás

A tanyagondnoki szolgáltatás célja a külterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését szolgáló segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. A szolgáltatás 2014. évben kezdte meg működését. Célcsoportja a Gávavencsellő Nagyközség külterületén a szolgáltatás biztosítására lehatárolt területre élvő lakosság.

A településrész lehatárolása során a közszolgáltatásoktól való nagy távolság került figyelembevételre, ez ugyanis jelentős hiányt okoz az alapvető szükségletek kielégítése során. A tanyagondnoki szolgáltatás igénybevételére megállapodással rendelkezők száma: 62 fő.

7.6 Család-és gyermekjóléti szolgálat

A családsegítés célja a működési területen élők, szociális és mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A családok segítése érdekében, veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő és jelzőrendszer működik.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

2016. január 01. napjától a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szervezeti egység, a család-és gyermekjóléti szolgálat keretében működik.

7.7 Idősek otthona

Az idősek otthonában a napi 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el. Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékosága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, ugyancsak napi 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, gondozást-ápolást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Az Idősek Otthona 25 férőhellyel rendelkezik, mely évről évre 100 %-os kihasználtsággal működik.

A helyi és környező településeken felmerülő szükségleteket figyelembe véve, az idősök bentlakásos ellátása iránti igény folyamatosan emelkedik. A meglévő intézmény a jelenleg rendelkezésre álló férőhely kapacitással ezeket az igényeket már nem tudja kielégíteni. A várakozók magas száma indokoltá teszi a férőhelyszám bővítését.

Kialakításra került a demens lakók részére egy külön gondozási egység. Jelenleg 15 demens személyt ápolnak az idősök otthonában.

Az intézmény szakmai munkájának megítélése nemcsak helyi szinten, de a környező települések visszajelzése alapján is pozitív képet mutat. Az intézménybe felvételt kérelmezőkkel történt beszélgetésekből kiderül, hogy egyrészt azért vágnak a Gávavencsellői Idősök Otthonába, mert nagyon jó lehetőségnek tartják, hogy nem kell a szeretteiktől több 10 kilométerre költözniük, szinte naponta tarthatják a kapcsolatot, ismerős emberek között tölthetik nyugdíjas éveiket. Másrészt ismerik a helyi szakképzett gondozókat és azt is tudják, hogy az intézményben a szakmaiság mellett egy másik nagyon fontos tényező, hogy az idősök családi légkörben tölthessék mindennapjaikat.

Az idősök otthona épülete minden szempontból felújításra szorul. Szükséges és indokolt a tető, nyílászárók cseréje, az épület külső szigetelése, a kazán cseréje, továbbá szükség van az épület belső felújítására, korszerűsítésére, ami a következő évek feladata lesz.

A demens részleg teljes felújítására vagy egy új épületrész építésére lenne szükség ahhoz, hogy a demens személyek biztonságos környezetben lehessenek.

IDŐSEK OTTHONA ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐK			
(adatok főben)			
	<i>2019.</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>
Költségvetésben tervezettek száma	25	25	25
Ténylegesen igénybe vevők száma	25	25	25
Kihasználtság %	100	100	100

7.8 Szakmai létszám alakulása, szociális szakemberek utánpótlása

Az Szt., illetve a Gyvt. rendelkezéseit figyelembe véve az egyik feladat a szakmai jogszabályok által előírt intézményi létszámok biztosítása. Az intézmények létszámadatait (meglévő státuszait), illetve az előírt szakmai létszámot az alábbi táblázat tartalmazza

ELLÁTÁS TIPUS	JELENLEGI SZAKMAI LÉTSZÁM	JOGSZABÁLY ÁLTAL ELŐÍRT SZAKMAI LÉTSZÁM	SZAKKÉPZETT SZAKMAI LÉTSZÁM	SZAKKÉPZETLEN SZAKMAI LÉTSZÁM
ÉTKEZÉS	1	1	1	0

HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	17	17	17	0
JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	5	5	5	0
IDŐS/DEMENS NAPPALI ELLÁTÁS	3	2	3	0
TANYAGGONDNOKI SZOLGÁLAT	1	1	1	0
CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT	1	2	1	1
IDŐSEK OTTHONA	8	8	7	1

Az elmúlt években a szakmai státuszok vonatkozásában jelentős eredményeket ért el az intézmény, minden ellátási formában az előírt szakmai létszámok biztosítva vannak.

Az intézmény szisztematikus képzési terveinek köszönhetően a szakképzettek aránya majdnem 100%, jelenleg a család-és gyermekjóléti szolgálat egyik munkatársa és az idősek otthona egy gondozója szakképzetlen, de ők mindketten vállalták, hogy elvégzik a munkakör betöltéséhez szükséges képzést. Az intézményi létszámokat tekintve általánosságban elmondható, hogy szakmai utánpótlás nehezen megoldható.

8 Szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátás fejlesztési feladatai

8.1 Gávavencsellő szociális ellátórendszerének SWOT analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • SZAKMAI ELHIVATOTTSÁG • PROBLÉMAFELISMERÉS-MEGOLDÁSI SZÁNDÉK • KÖRNYEZŐ TELEPÜLÉSEK KÖZÖTTI PARTNERSÉG • AZ ÖNKORMÁNYZAT TULAJDONÁBAN LÉVŐ HASZNOSÍTHATÓ INGATLANOK • MEGLÉVŐ SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK SZÉLES KÖRÉT BIZTOSÍTTJA • JÓ GYAKORLAT (JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYUJTÁS) 	<ul style="list-style-type: none"> • FOLYAMATOSAN VÁLTOZÓ TÖRVÉNYI HÁTTÉR • SZAKMAI MÓDSZERTANI KÖZPONT AKTIVITÁSÁNAK HIÁNYA • EGYRE NÖVEKVŐ ÖREGEDÉSI INDEX • AZ ÁPOLÁSI TEVÉKENYSÉG FELERŐSÖDIK, EGYRE JOBBAN AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE FELÉ TOLÓDIK A HANGSÚLY • HIÁNYZÓ ALAPSZOLGÁLTATÁSI FORMÁK

<ul style="list-style-type: none"> • SZAKKÉPZETT SZOCIÁLIS DOLGOZÓK • GENERÁCIÓKKAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS • CIVIL SZERVEZETEKSEL TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS • SZOCIÁLIS DOLGOZÓK ÖNKÉNTES MUNKÁJA 	<ul style="list-style-type: none"> • A HELYI SZAKELLÁTÁS (IDŐSEK OTTHONA) FÉRŐHELY HIÁNYÁBAN NEM TUDJA KIELÉGÍTENI A FELMERÜLŐ SZÜKSSÉGLETEKET. • SZOCIÁLIS SZAKEMBEREK UTÁNPÓTLÁSA • KÉPZÉSEK MEGYEI SZINTŰ SZERVEZÉSE • A MEGLÉVŐ ÉPÜLETEK AMORTIZÁCIÓJÁBÓL EREDŐ HIÁNYOSSÁGOK • ELAVULT EGÉSZSÉGÜGYI ESZKÖZPARK • JÁRMŰ HIÁNYA
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • FOLYAMATOS SZAKMAI FEJLŐDÉS LEHETŐSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA • AMORTIZÁCIÓ UTÁN ESZKÖZBESZERZÉS, KÖRNYEZETTUDATOS TECHNOLÓGIÁK ALKALMAZÁSA. • KÖRNYEZETTUDATOS ÉPÜLETFEJLESZTÉS, ÖNELLÁTÁSRA VALÓ BEÁLLÍTÓDÁS, SAJÁT KONYHAKERT, MELY EGYBEN FEJLESZTŐ FOGLALKOZTATÁSRA IS ALKALMAS • PÁLYÁZATOK SZOCIÁLIS ÉS INFRASTRUKTÚRÁLIS, HUMÁNFEJLESZTÉS TERÜLETEKEN • ADOMÁNY GYŰJTÉSEK • EGYHÁZAK BEVONÁSA A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK BIZTOSÍTÁSÁBA 	<ul style="list-style-type: none"> • STABILITÁS, BIZTONSÁGÉRZET HIÁNYA, A FOLYTON VÁLTOZÓ JOGSZABÁLYI HÁTTÉR BIZONYTALANSÁGOT EREDMÉNYEZ, KREATIVITÁST HÁTTÉRBE SZORIT • A SZAKMAISÁG ROVÁSÁRA MEHET AZ, HA NINCS EGY BIZTOS ALAPOKON ÁLLÓ, IRÁNYMUTATÁST NYÚJTÓ EGYSÉGES, AKTIV MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY • AZ ÁPOLÁSI, GONDOZÁSI TEVÉKENYSÉGEK FIZIKAILAG ARÁNYTALANUL NAGY TERHET RÓNAK A DOLGOZÓKRA, MELY TÚLTERHELTSÉGET OKOZHAT • SZAKEMBER HIÁNY, SZAKEMBER UTÁNPÓTLÁS NEHÉZSÉGE • MÁSRÉSZRŐL A SZAKEMBER LÉTSZÁMOT NEM LEHET A FÉRŐHELYALAPJÁN MEGHATÁROZNI. HELYETTE ITT IS A GONDOZÁSI RÁSZORULTSÁGHOZ RENDELT SZOLGÁLTATÁSCSOMAGOK ALAPJÁN KELLENE MEGHATÁROZNI, HOGY LEGYEN BIZTOSÍTOTT A

	MEGFELELŐ LÉTSZÁM	SZAKEMBER
--	----------------------	-----------

A 2011. évtől kezdődően az önkormányzat valamennyi szociális alapszolgáltatási és szakellátási kötelezettségének eleget tesz, de az ellátórendszer fejlesztése az ezt követő időszakban is folytatódott. Az elmúlt években több alapszolgáltatás került bővítésre, fejlesztésre, amelyek jelentős pozitív hatást gyakorolnak a településen és a környező településeken élőkre, illetve a számukra nyújtott szolgáltatások szakmai színvonalára.

Az eddigi fejlesztések jelentős előrelépést jelentenek, ugyanakkor az ellátási igények elemzése során láthatóvá váltak azok a területek, ahol további fejlesztés szükséges.

A Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás feladata, hogy a szociális ellátórendszer jogszabályban rögzített működtetését megfelelő szakmai színvonalon végezze. Fontos meghatározni a helyi szociálpolitika célcsoportjait.

A tevékenység kettős irányú. Egyrészt a már meglévő ellátások színvonalának megőrzése, másrészt a településen felmerülő hiányok megszüntetése, az anyagi lehetőségek függvényében.

9 Gyermekvédelmi ellátások

9.1 Gyermekvédelmi ellátások

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) gyermekétkeztetés,
- c) szünidei gyermekétkeztetés,
- d) gyermekek esélynövelő szolgáltatásai - Biztos Kezdet Gyerekház,
- e) gyermekek napközbeni ellátása - mini bölcsődei ellátás.

9.2 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja, annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre, szünidei gyermekétkeztetésre, pénzbeli támogatásra, és egyéb kedvezmények igénybevételére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági feltétele egy főre jutó jövedelemhatárhoz kötött. Jogosult kedvezményre az a gyermek, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 145%-át (ha a gyermeket egyedülálló szülő gondozza, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos), vagy 135%-át (az előzőekben fel nem sorolt esetekben), ha a gyermek nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és 25. életévét még nem töltötte be.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása jegyzői hatáskörbe tartozik, segít pontos képet adni a rászoruló gyermekek számáról, szociális és családi helyzetéről.

9.3 Gyermekétkeztetés

A gyermekétkeztetés természetbeni ellátás, melyet bölcsődében, mini bölcsődében, óvodában, általános iskolában biztosít önkormányzatunk. A gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani fenti intézmények vonatkozásában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekek számára, azon

gyermek számára, akik olyan családban élnek, ahol 3 vagy több gyermeket nevelnek, ahol az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér nettó összegének 130%-át, vagy a gyermeket nevelésbe vették. Önkormányzatunk a gyermekjóléti alapellátásokról szóló helyi rendeletében térítésmentesen biztosítja valamennyi óvodai nevelésben résztvevő számára az intézményi gyermekétkeztetést. Az általános iskolai 1-8 évfolyamon tanuló gyermekek számára az intézményi gyermekétkeztetés ingyenes amennyiben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy nevelésbe vették.

Jegyzői hatáskörbe tartozik a Gyvt. szabályai szerint a gyermekek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének megállapítása. Ennek a ténynek az igazolása lehetőséget biztosít a gyermekek számára különböző kedvezmények igénybevételére. A hátrányos helyzet megállapítása során részletesebb képet kapunk az érintett családi állapotokról nevezetesen a szülők iskolai végzettségéről, foglalkoztatottságáról, a család lakáskörülményeiről.

Az önkormányzat lehetővé teszi az óvodai nevelésben részesülő valamennyi gyermek számára a térítésmentes gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségét.

9.4 Szünidei gyermekétkeztetés

Az önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében egyszeri déli meleg főételt biztosít a hátrányos helyzetű, gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Ezt az ellátást a mini Bölcsődében, óvodában, általános iskolában az őszi, téli nyári és tavaszi zárva tartás idejére biztosítja.

9.5 Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai Biztos Kezdet Gyerekház

9.5.1 Biztos Kezdet Gyerekház

A Gyvt. 38/A §-a szabályozza a biztos kezdet gyerekház, mint szolgáltatás alapvető szabályait. Ennek az ellátási formának a célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, első sorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermekek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózás segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

2019-ben ideiglenes helyszínen az Uzsoki utca 7. szám alatt kezdte meg működését Gávavencsellőn az EFOP-1.4.3-16-2017-00119 szakmai pályázat keretében a Biztos Kezdet Gyerekház. A nyár folyamán szükségmegoldásként egyfajta táboroztatási feladatot látott el a célcsoport gyermekei mellett felügyelettel nem rendelkező óvoda és általános iskola alsó tagozatos gyermekek számára.

Általában 15 gyermek volt, akik számára nem volt megfelelő játék, sportfelszerelés, ennek ellenére le kellett őket kötni, foglalkozást kellett számukra biztosítani.

A szakmai programhoz kapcsolódó (EFOP-1.4.3.) úgynevezett Infra pályázatból EFOP-2.1.2 nyert összeg lehetővé tette, hogy a Kápolna utcai volt óvoda épülete a Biztos Kezdet Gyerekház számára felújításra kerüljön.

A felújítási munka, valamint ezzel párhuzamosan a működéshez szükséges eszközbeszerzés megtörtént, az épület berendezésre került, sőt ősszel, ünnepélyes keretek között átadásra is került.

Október végén megjelent a felügyelő hatóság megyei szervezetének képviselője, meggyőződött a pályázaton nyert összeg felhasználásának tényleges állapotáról.

2021. augusztusában lefolytatott ellenőrzést követően a „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere” tárgyú felhívásra benyújtott „Gávavencsellői Biztos Kezdet gyerekház infrastrukturális feltételeinek biztosítása” címmel EFOP-2.1.2-16-2018-00047 azonosító számú nyertes pályázaton 14.901.782.- Ft vissza nem térítendő támogatás felhasználásáról 2021. nyarán helyszíni ellenőrzést tartott a felettes hatóság. Az ellenőrzés mindent rendben talált, melyet jegyzőkönyvben rögzített. Hiánypótlásra nem volt szükség.

2022. május 29-e a „Biztos Kezdet Gyerekház Gávavencsellőn” projekt záró napja. Kötelező elem és projektzáró a Családi Nap megszervezése, melynek a legoptimálisabb helyszíne, a Gyerekház.

2022. februárjában lehetőség volt a Biztos Kezdet Gyerekház további finanszírozására pályázatot benyújtani, mely lehetőséggel az önkormányzat élt. Ennek a pályázatnak fenntartási időszaka van, így az állami finanszírozás könnyebbséget jelent az önkormányzat számára a további működtetésre.

9.6 Gyermek napközbeni ellátása – mini bölcsődei ellátás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a szülő vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a gyermek számára, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. Az ismeretlen, új környezet megismeréséhez, a bölcsődei napirend elfogadásához, a gyermekcsoport életébe való beilleszkedéshez, az anyától való elváláshoz a gyermeknek szüksége van az anya biztonságot nyújtó jelenlétére, támogató magatartására. A fokozatosság segíti a gyermeknek érzelmi biztonságának kialakulását, a kisgyermek nevelő felé irányuló bizalom megerősödését. A beszoktatás időtartama általában 2 hét, minden esetben alkalmazkodva a gyermekhez. Az otthonról hozott kedvenc játék vagy kedves tárgy könnyebbé teheti a gyermek számára az otthonról, szülőtől való elszakadást.

A 2019/2020 és 2020/2021-es nevelési évben szülővel történő fokozatos beszoktatás megszokott gyakorlata teljesen felborult a koronavírus miatt. Nehezítette helyzetet, hogy a bejáratú ajtóban vették át a gyermekeket, így sokkal nehezebb volt az elválás, az édesanyától való elszakadás.

A szülők részére a beszoktatás megkönnyítésére összeállításra került egy lista, melyen megjelölték azokat az internetes forrásokat, ahol a témával kapcsolatban tájékozódhattak (a beszoktatás ideje, menete, szülő feladata stb.). A szülőket folyamatosan tájékoztatták (fénykép, videó) arról, hogy hogyan viselkedik gyermekük napközben.

Az intézmény fokozottabban figyelt a megbetegedésekre. Orrfolyás, köhögés fennállása esetén hazaküldték a gyermekeket és csak orvosi igazolással látogathatták ismét a bölcsődét.

Nagy hangsúlyt fektettek a higiéniai szabályok betartására, a fokozott fertőtlenítésre, kézmosásra. A vizes egységben a kézmosás és kézfertőtlenítés lehetőséget biztosított, a gyermekek ezek használatát felnőtt ellenőrzésével végzik.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket naponta fertőtlenítik.

A Gyvt. 43/A §-a szerint a bölcsőde, mini bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több kisebb létszámú csoportban, egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést. A mini bölcsőde szervezetileg működhet többcélú óvoda-bölcsődéként.

A mini bölcsőde a Gávavencsellői Csicsergő Óvoda és Mini bölcsőde intézmény keretein belül annak szakmai egységeként működik a Gávavencsellő Hősök tere 1. szám alatti telephelyen. Közel 10 millió forintos pályázati forrásból került kialakításra a mini bölcsőde intézményegység, mely tartalmazott a szakmai jogszabály által előírt eszköz beszerzést is. Az önkormányzatnak természetesen ki kellett egészítenie további eszközökkel a működési engedélyhez ezt az eszköz parkot.

A társuláshoz tartozó Paszab településen 2019-től Top-os pályázatból két csoportszobás bölcsőde épült és kezdte meg működését. Ez a pályázat szintén tartalmazott a szakmai jogszabályban foglaltak szerinti eszköz beszerzést. A Paszabi Mesekert Bölcsőde a kezdeti nehézségeit követően egyre nagyobb létszámot fogadott, mára teljes telházal működik a szakmai létszám az intézményben biztosított.

10 Meglévő ellátások megőrzése, fejlesztési irányok

10.1 Étkezés

Feladatok:

- az ellátás fenntartása, a jogszabályváltozásoknak megfelelően az önkormányzati rendelet módosítása, jogosulti kör esetleges bővítése,
- a szolgáltatás kihasználtságának növelése,
- napi menü esetleges bővítése humánerőforrás függvényében.

10.2 Házi segítségnyújtás

Feladatok:

- az ellátás fenntartása,
- a szolgáltatás egészségügyi eszközparkjának fejlesztése,
- a házi segítségnyújtást végzők közlekedésének könnyítése, elektromos kerékpárok beszerzése útján.

10.3 Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Feladatok:

- a szolgáltatás fenntartása, ellátási területek bővítése,
- modern segélyhívó készülékek vásárlása,
- a készenléti ügyelet ellátásához gépjármű beszerzése,
- a szolgáltatás egészségügyi eszközparkjának fejlesztése,
- kihasználtság növelése.

10.4 Idős/demens nappali ellátás

Feladatok:

- szolgáltatás fenntartása, bővítése,
- új telephely létesítése Paszab Községben, ellátás kiépítése,
- a nappali ellátás szolgáltatásainak bővítése, sószoza kialakításával,
- gépjármű beszerzése az idősek szállítása érdekében,
- az épület amortizációjából adódó hiányosságok megszüntetése,
- az épület belső tereinek tisztasági festése, új bútorzat vásárlása,
- zöldövezeti park kialakítása,
- egészségügyi eszközpark fejlesztése.

10.5 Tanyagondnoki szolgálat

Feladatok:

- tanyaház belső tereinek tisztasági festése,
- tanyaház új bútorzattal történő berendezése,
- közösségi programok szervezése,
- a tanyaház külső környezetének szépítése, a kert fákkal történő beültetése, zöldövezet kialakítása.

10.6 Család-és gyermekjóléti szolgálat

Feladatok:

- a településen élő egyének, családok számára közösségi programok szervezése,
- a szolgálat által szervezett nyári gyermektábor népszerűsítése,
- adománygyűjtés szervezettebbé tétele,
- a civil szervezetekkel történő kapcsolat erősítése,
- játszósarok kiépítése, ehhez új tárgyi eszközök vásárlása.

10.7 Idősek otthona

Feladatok:

- férőhelyszám bővítés az épület adottságaihoz és a pályázati forrásokhoz mérten,
- az épület amortizációjából eredő hátrányok enyhítése, energetikai fejlesztés,
- az épület tetőcseréje, nyílászárók cseréje,
- az épület külső szigetelése, színezése,
- demens lakók részére új épületszárny létrehozása (Nefelejcs ház),
- belső közösségi terek, lakószobák tisztasági festése,
- fürdőszobák felújítása,
- tálalókonyha felújítása,
- az idősek otthona kertjében kialakított park további szépítése, örökzöldekkel, árnyékot adó fákkal, pihenést biztosító padokkal,
- az intézmény egészségügyi eszközparkjának fejlesztése.

10.8 Új fogyatékosok nappali ellátásának beindítása

Az önkormányzat jelenleg idős/demens személyek részére működtet nappali ellátást. A helyi és a környező településeken nincs fogyatékos személyeket ellátó intézmény. Az ibrányi kistérség településein egy ilyen intézmény működik, de az már a felmerülő igényeket nem tudja kielégíteni.

Helyi szinten és a kistérségben is számos olyan család él, akiknek ez a típusú ellátás nagy segítséget jelentene.

Ehhez szükség van állami befogadásra, a szolgáltatás helyszínéül szolgáló épület korszerűsítésére, valamint a jogszabály által előírt szakmai létszám biztosítására.

A család-és gyermekjóléti szolgálat munkatársai tudnak segítséget nyújtani a leendő ellátottak elérésében.

A fogyatékosok nappali ellátásában fontos szerepet játszana a fejlesztő foglalkozás. E szolgáltatás biztosítása állami normatívát von maga után. Az épület korszerűsítéséhez viszont Önkormányzati hozzájárulásra lenne szükség. A társulás fogyatékosok nappali ellátása befogadása iránti kérelmet nyújtott eb a szociális ügyekért felelős államtitkárságra.

A fogyatékos személyeket ellátó családok előtt két választási lehetőség áll. Az egyik, hogy a fogyatékos személyt az otthonukban ápolják, gondozzák. Ebben az esetben a család a mindennapi teendők ellátásában teljesen egyedül marad. A másik lehetőség, hogy a fogyatékos személyt bentlakásos intézményben helyezik el. Ebben az esetben viszont a fogyatékos távol él a szeretteitől, családjától.

A fogyatékos személyt gondozó családokkal történt beszélgetéseinkből kiderült, hogy a családok egyik megoldást sem tartják megfelelőnek. Arra törekednek, hogy saját maguk ápolják, gondozzák szerettüket, ha nagy nehézség árán is, de megszervezik életüket. Szinte valamennyi család a szegénységi küszöbhez közeli életszínvonalon él, jövedelmüket nagyon szigorúan kell beosztani, sem betegség, sem baleset nem érheti őket, mert akkor az egyébként is nagy nehézségek árán megszervezett életük összeomlik.

A Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata által létrehozott Önkormányzati Társulás, mint fenntartó, ezeket a családokat támogatni és tehermentesíteni szeretné azzal, hogy egy olyan fogyatékosok nappali ellátása szolgáltatást biztosít, ahol a fogyatékkal élő személyek családias légkörben tölthetik mindennapjaik nagy részét. Itt elhivatott, szakképzett ápoló-gondozó személyzet veszi majd őket körbe. Lehetőségük lesz meglévő képességeik fejlesztésére és fenntartására. Mindezzel lehetőséget is szeretne teremteni a Társulás a fogyatékosokat nevelő családtagoknak, hogy munkát tudjanak vállalni úgy, hogy szerettüket biztonságos környezetben tudják.

A fogyatékos nappali ellátás iránti igény a társulás fenntartásában működő szociális intézmény munkatársai segítségével felmérésre került. Az érintett családokat a helyi szociális szakemberek felkeresték. A családok egyértelmű szándékukat jelezték, hogy amennyiben a szolgáltatás beindul, szeretnék igénybe venni.

Az óvodai és az iskolai statisztikák már előre vetítik, hogy 5-10 éven belül megugrik az ellátási területek a sérültek száma, erre kívánunk rákészülni és a lehető legtöbb segítséget nyújtani számukra.

10.9 Új támogató szolgálat beindítása

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése (speciális szállítás, személyi segítség) valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A szolgáltatást jelenleg a Szalmaszál Fogyatékosokat Segítő Szolgálat végzi Ibrányban. A Szolgálat vezetője jelzéssel élt Gávavencsellő Nagyközség Polgármestere felé, miszerint 2022. 01. 01. napjától a szolgáltatást nem kívánják tovább működtetni. A Szolgálat vezetése szeretné, ha a továbbiakban a Gávavencsellői Szociális Szolgáltató Központ nyújtaná a szolgáltatást.

A szolgáltatás átadás átvételéhez szükség van a minisztérium felé benyújtott befogadási kérelemre, valamint mind a két fél részéről tett nyilatkozatra, melyben kifejezik az átadás átvétel szándékát. A szolgáltatás biztosítása állami normatívát von maga után, melynek beindítása azért indokolt, mert nagymértékben segítené az újonnan beinduló fogyatékosok nappali ellátásának munkáját. A nappali ellátást igénybe vevő személyek a támogató szolgálat segítségével jutnának el mindennap az intézménybe. Ezenkívül lehetőség nyílna további

személyszállításra is. Az idősök részéről felmerülő szállítási igényeket is ki tudná elégíteni az intézmény.

10.10 Új támogatott lakhatás beindítása

A **támogatott lakhatás** – szakosított ellátásként - a fogyatékos személyek, a pszichiátriai betegek (kivétel: demens személyek) és a szenvedélybetegek részére biztosított ellátás, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően az ellátott személyek önálló életvitelének fenntartása, elősegítése érdekében biztosít

- a. lakhatási szolgáltatást,
- b. esetvitelt,
- c. segítségnyújtást a közszolgáltatások és a társadalmi életben való részvételt segítő más szolgáltatások igénybevételéhez,
- d. továbbá – igény esetén, komplex szükségletfelmérés alapján - felügyeletet, étkeztetést, gondozást, készségfejlesztést, tanácsadást, pedagógiai segítségnyújtást, gyógypedagógiai segítségnyújtást, szállítást, háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtást.

10.11 Új idős/demens nappali ellátás beindítás Paszab Községben

Paszab Községben a helyi igények felmérését követően megállapítást nyert, hogy indokolt lenne egy, az idősök/demensek részére biztosított nappali ellátás.

Paszabon van egy aktív idős közösség, akik szívesen igénybe vennék e a szolgáltatást, mely lehetőséget biztosítana számukra, napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok építésére és fenntartására, tisztálkodásra, mosásra, felügyeletre, a szabadidő hasznos eltöltésére, a magány oldására, az izoláció elkerülésére.

A szolgáltatás beindításához szükség van új telephely létrehozására Paszabon. A telephely engedélyeztetéséhez szükség van a helyi önkormányzat támogatására, valamint pályázati forrásra.

A szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzést követően nyílik lehetőség a szolgáltatás beindítására, melyhez a szükséges szakmai létszám helyben rendelkezésre áll.

11 További várható eredmények és a megvalósítás nehézségei

Várható eredmények:

- jogszabályi feltételrendszer teljesítése és fenntartása,
- a szolgáltató rendszer mennyiségi és minőségi fejlesztése,
- a szolgáltatások működőképességének megőrzése,
- a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése,
- új szolgáltatások bevezetése, pályázati lehetőségek függvényében.

A szolgáltatástervezési koncepció gyakorlati megvalósítása a szociális szolgáltatások mennyiségének és minőségének, a szolgáltatások sokszínűségének fejlődését eredményezi. Nemcsak a különböző típusú emberi problémákra keres megoldást, hanem komplex segítséget ad a szociális munka célcsoportjai életkörülményeinek javításához. A koncepció célja hozzásegíteni az embereket az egészséges, értékes minőségi élethez, a jóléthez.

Az integrált szolgáltatások elősegítik a választási és döntési lehetőséget, mind az ellátást igénylők, mind pedig a szociális szakemberek számára. A különböző gondozási formák egymásra épülése, a szervezeti struktúrák összehangolása, valamint a szolgáltatások hálózatba szerveződése az erőforrások optimális kihasználását és a hiányok pótlását teszik lehetővé.

A szolgáltatástervezési koncepció megléte és kétévente történő felülvizsgálata fontos annak érdekében is, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, illetve a szolgáltatások nyújtása az ellátást igénylők megelégedésére történjen, a magas színvonalú szakmai munka végzése pedig átgondolt és megalapozott költségvetés tervezésére épüljön. Nem hallgatható el azonban az sem, hogy a koncepció végrehajtása olyan mértékű finanszírozást igényel, melyet sem a szolgáltatást nyújtó intézmények, sem a fenntartó társulás önerőből nem képes biztosítani. Ezért szükség van az összes lehetséges pályázati erőforrás kihasználására, a feladatok ésszerű gazdálkodás mellett történő elvégzésére, illetve a civil szervezetek hathatós támogatására az ellátásban. A 2024-ig tartó időszakban az európai uniós pályázatok révén a szociális és gyermekjóléti ágazat és intézményrendszer fejlesztése várható Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás ellátási területein. A fejlesztéseket követő időszakban az egyik legfontosabb feladata lesz a társulásnak a fenntartáshoz szükséges többletforrások biztosítása, amely lehetővé teszi az ellátások magas szakmai színvonalon történő működtetését. A szolgáltatástervezési koncepció végrehajtása tehát a költségvetési lehetőségek függvényében folytatódik. A szociális szolgáltatást nyújtó intézményeknek, az önkormányzati, civil és egyházi fenntartóknak, valamint az önkormányzat által létrehozott Helyi Szociálpolitikai Kerekasztalnak lehetősége és egyben kötelessége a végrehajtás folyamatát értékelni, annak érdekében, hogy a megvalósítás mindig a változó szociális szükségletekhez igazodjon.

Gávavencsellő, 2022. március 9.

